מטהר השבטים. מיתסק: **לפף מטהר ממורים.** המטומעים בישראל ממחת ממוסם והוי גורם להם שיטהרו שלעתיד נבא מין הקב"ה מבדילם מאחר שנדבקו בהם משפחות ישראל הרבה: **שנאמר וישב מלרף ומטהר לפף.** לותם שנטמעו מחמת עבדם ומיפיה דקרא והיו לה' מגישי מנחה בצדקה לדקתו של הקב"ה היא שחזרו מבדילם מלף הוחיל שנטמעו נטמעו. ורבי יהושע בן לוי סבירא ליה הא מטהר מלף מטהרם מבדיל פסוליהן קאמר מלף מטהרם ומכשירם כולם: **עיסה.** כעיסה שהיא מעורבת. ובפס ר' משה מרומ"ט שמעתי עיסה בפסולת עניים שנפחט משקה שלהם: **נקטו לעשות בכל עיסה.** להחזיק משפחות ארץ ישראל מיוחסות ולבדוק אחר משפחות בבל משפחות בבל כל הבא לישא משם אשה. **קולים מפסי מזימים בין עיני.** משום דרבי ממשפחת בבל היה מבני בניו של הלל[ס] שעלה וקיבל נשיאותו של בני בתירה[פ]: **יטפל לכם רבי חנינא.** להסיבכם דבר: **טלוני בעריפה ורולו.** שלא יפשפשו אחר דבריו ויהא לריך לגלות משפחות והוא היה זקן ולא היה יכול לרוץ: **אמר להם אין שחיטה לעוף.** דבר שהוא תימה להם ולא גלה להם טעמו כדי ע) שיהו טרודים בקבלת הרשעה ולא יחזרו אחר טעם השינים עד שיפטר משם. וטעם אין שחיטה לעוף מן התורה בשחיטת חולין (לף מ:) ילים מוסיף את דמו[פ] בשפיכה בעלמא: **ישבו ובדקו.** במשפחות ג"י **ולברר לת דבריו: ליון שהגיעו לשנים.** לפשול משפחות מנשי זרוע שיהרגום פירשו: **הילוך.** שבועה בהיכלו של מקום: **בידינו הוא.** לגלות פשול משפחות ארץ ישראל: **מניח.** לכל משפחה שנטמעה נטמעה לתין להפריסה ולהרחיקה ולברר ספק מטומעיהם מי נטמע מי לא נטמע מלא יניחום והם ספק והם כשרים לעתיד לבא. ומאחר שנדבקו בהם משפחות הרבה. **עיסה.** היא מדומעת מקמח ומים ומלח ומורסן כך כל הארצות משפחתם מעורבות כנגד משפחת בני ארץ ישראל, וארץ ישראל עצמה היא מעורבת כנגד משפחת בבל שכל המשפחות הפסולות עלו מבבל (עיסה) שחזר הפסול לארץ ישראל. [**עיסה.** להחזיק משפחות ארץ ישראל מיוחסות] ולבדוק אחר משפחות בבל כל הבא לישא משם אשה. **למקום סכנה.** לפסול משפחות אנשי זרוע שיהרגום. **היכלא.** שבועה בהיכלו של מקום אנו יודעים אותה משפחה. שנטמעה. מחמת שלא נודע פסולה. **נטמעה.** ואין להפרישו מספק מי נטמע ומי לא נטמע, אלא יניחום מספק והם כשרים לעתיד לבא. ומסתברא דכר' יהודה ס"ל דאמר דממזרים יטהרו לעתיד לבא. **בית הצריפה.** שנטמעה מחמת שלא נודע פסולה, נטמעה.

א**מטהר שבטים שבטו של לוי מטהר תחילה שנא'** [1]**וישב מצרף ומטהר כסף וטיהר את בני לוי וזיקק אותם כזהב וככסף והיו לה' מגישי מנחה בצדקה אמר רבי יהושע בן לוי כסף** ב)**מטהר ממזרים שנאמר וישב מצרף ומטהר כסף מאי מגישי מנחה בצדקה א"ר יצחק צדקה עשה הקב"ה עם ישראל** ג**שמשפחה שנטמעה נטמעה: גופא אמר רב יהודה אמר שמואל כל ארצות עיסה לארץ ישראל וארץ ישראל עיסה לבבל: בימי רבי בקשו לעשות בבל עיסה לארץ ישראל אמר להן** ד)**קוצים אתם משימים לי בין עיני רצונכם יטפל עמכם ר' חנינא בר חמא נטפל עמהם ר' חנינא בר חמא אמר להם כך מקובלני מר' ישמעאל בר' יוסי שאמר משום אביו כל ארצות עיסה לארץ ישראל וארץ ישראל עיסה לבבל בימי רבי** ג)**פנחס בקשו לעשות בבל עיסה לארץ ישראל אמר להם לעבדיו כשאני אומר שני דברים בבית המדרש טלוני בעריסה ורוצו כי עייל אמר להם** ד)**אין שחיטה לעוף מן התורה אדיתבי וקמעיניי בה אמר להו כל ארצות עיסה לארץ ישראל וארץ ישראל עיסה לבבל נטלוהו בעריסה ורצו רצו אחריו ולא הגיעוהו ישבו ובדקו עד שהגיעו לסכנה ופירשו א"ר יוחנן** ה)**היכלא בידינו היא אבל מה אעשה שהרי גדולי הדור נטמעו** ו)**בה סבר לה כר' יצחק דאמר ר' יצחק משפחה שנטמעה נטמעה אמר אביי אף אנן נמי תנינא** ז)**משפחת בית הצריפה היתה בעבר הירדן** ח)**וריחקה בן ציון בזרוע** ט)**עוד אחרת היתה** י)**וקירבה בן ציון בזרוע כגון אלו אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרב כגון אלו דידעין אבל משפחה שנטמעה נטמעה תאנא עוד אחרת היתה ולא רצו חכמים לגלותה אבל חכמים מוסרים אותו לבניהם ולתלמידיהן פעם אחת בשבוע ואמרי לה פעמים בשבוע אמר רב נחמן בר יצחק מסתברא כמאן דאמר פעם אחת בשבוע כדתניא** יא)**הריני נזיר אם לא אגלה משפחות יהיה נזיר** יב)**ולא יגלה משפחות אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן שם בן ארבע אותיות חכמים מוסרין אותו לתלמידיהן פעם אחת בשבוע ואמרי לה פעמים בשבוע אמר רב נחמן בר יצחק** ד)**מסתברא כמאן דאמר פעם אחת בשבוע דכתיב** כ)**זה שמי לעולם וזה זכרי לדר דר:** שמות ג טו

כאן

מבליעים אומו בנעימת לחישם הכהנים לנטועים שבלהונה. לנרך נו העם במקדש לאחר עבודת ליבור של תמיד של שחר: **מבליעים אומו בנעימת לחישם הכהנים.** אותן שלא היו בקיאין בו ומברכין בשם בן אהרע אומיות כשהיו מושכין את קולם בנעימה היו אלו ממהרים להבליע את השם בין י"ב ולא היה נשמע לרבים מקול נעימות מבייושם. **נעימת** ביושם קול שקורין טרו"ף: **לחר לחי אמי.** שהיה כהן ור' טרפון היה כהן[כ] במוסקת דכתובות (פ"ק) מעשה בר' טרפון שקדם שלא מאות נשים בשני בלורת כדי להמילם מרומה: **לדוכן.** לנרך נרכת כהנים: **והיינו מעמיד על מדוכיו.** לנטור ליבה שמא ישמעם בו להנקם: **עד שיודע לך.** במשפחה שאתה בא לידבק בה במה נפשלה: **עד שיודע לך במה נבשרה.** לריך אתה לבדוק לחר המשפחה כמו שאמרתה משנתינו (לקמן דף עו.) אהרע אומות שהן שמנה: להשיאו

יותר מאחר עובדי כוכבים כדי שיתוספו עליהם גרים ולא ניהרע להם ב) אמר ביבמות (דף מז.) עובד כוכבים הבא להתגייר לומדים לו מה לחית נבחת להתגייר תדע שישראל דוויס לחופים ואומרי' להם מפני מה אתם רולים להתגייר אין לכם היום יסורין שאנו רואין אתכם ויפרוש הוא לאחר מר קטן גרים לישראל כספחת אלמא דבר שיש בו הנאה לגוי אין הגוי מקבלו עליו ואין לריך לומר שיש בו הפסד לגוי כגון זה שיתגיירו קטנים שהם ג) שיתגיירו לפי שהגרים בקיאין במצות ד) ומדקדקין בהם קטנים שלא ישראל כספחת לחמון כן הקב"ה מזכיר עונותיהם של ישראל כאילן עושין פירות שלא יפלו העלין עליהן ולא יבשו הפירות ה) **רבא** סבר למידרשיה בפירקא א"ל ההוא סבא לעלם כתיב רבי אבינא רמי כתיב זה שמי וכתיב זה זכרי אמר הקב"ה [ה]לא כשאני נכתב אני נקרא נכתב אני ביו"ד ה"י ונקרא באל"ף דל"ת ת"ר בראשונה שם בן שתים עשרה אותיות היו מוסרין אותו לכל אדם משרבו הפריצים היו מוסרים אותו לצנועים שבכהונה והצנועים שבכהונה מבליעים אותו בנעימת אחיהם הכהנים תניא אמר רבי טרפון פעם אחת עליתי אחר אחי אמי לדוכן והטיתי אזני אצל כהן גדול ושמעתי שהבליע שם בנעימת אחיו הכהנים אמר רב יהודה אמר רב שם בן ארבעים ושתים אותיות אין מוסרין אותו אלא למי שצנוע ועניו ועומד בחצי ימיו ואינו כועס ואינו משתכר ואינו מעמיד על מדותיו וכל היודעו והזהיר בו והמשמרו בטהרה אהוב למעלה ונחמד למטה ואימתו מוטלת על הבריות ונוחל שני עולמים העולם הזה והעולם הבא אמר שמואל משמיה דסבא בבל בחזקת כשרה עומדת עד שיודע לך במה נפסלה שאר ארצות בחזקת פסול הן עומדות עד שיודע לך במה נכשרה ארץ ישראל מוחזק לפפול פסול מוחזק לכשר כשר הא גופא קשיא אמרת מוחזק לפפול פסול הא סתמא כשר והדר ו) **תני** מוחזק לכשר כשר הא סתמא פסול אמר רב הונא בר תחליפא משמיה ז) **דרב** לא קשיא

לעזי רש"י

מרומא"ט [מרומ"א]. מרומא (בירת איטליה). טרו"ף [טרופ"א]. נעימה.

מוסף רש"י

אין שחיטה לעוף מן התורה. שלא מדברי סופרים (חולין כ.). ופעילו מעורב שבעל פה מהלכה למשה מסיני הן לו, שלא מדברי סופרים, ואין נבלת עוף קרויה נבלה שלא הן כן מתה מאליה או הרגה במכה שלא על ידי שחיטה, אבל נחירה או עיקור סימנים כשר בו (שם כז:). **למדרשיה בפירקא.** קרייה דיו"ד ה"י לתינוק לותיות לרשיה וטעמיה התנויס בו (פסחים נ.). **לעלם כתיב.** מסר ו"ו, לשון העלמה (שם). לומר העלימהו שלא יקרל ככתבו (שמות ג טו). **כתיב זה שמי וכתיב זה זכרי.** כתיב זה שמי לעלם, בהעלמה וכתיב זה זכרי דמשמע קרייה ולא העלמה, לשון אחר כיון דכתב זה שמי פשיטא דזה זכרי, הילך יקרל שלא בשמו (שם). **לא כשאני נכתב אני נקרא.** שני שמות לימדו, שם הכתיבה ושם הקרייה (שם).

תורה אור השלם

1. וְיָשַׁב מְצָרֵף וּמְטַהֵר כֶּסֶף וְטִהַר אֶת בְּנֵי לֵוִי וְזִקַּק אֹתָם כַּזָּהָב וְכַכֶּסֶף וְהָיוּ לַיְיָ מַגִּישֵׁי מִנְחָה בִּצְדָקָה: מלאכי ג ג
2. וַיֹּאמֶר עוֹד אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וְזֶה זִכְרִי לְדֹר דֹּר: שמות ג טו

גליון הש"ס

נמ' היכלא בידינו. עיין תוי"ט פ"ג מסנה ט' לכמוסות:

הגהות הב"ח

(ג) תוס' ד"ה קשיס וכו' ומדקדקין כסס. נ"ב וכ"ה ממש בפסחים סוף דף נ"ג לתין עושין מצוכה שכולה גרים ממש ילקדקו בו ויביתוהו לידי פסול וע"ש פרש"י מלל התוס' ממהו על גירסתו וע"ש:

תוס' ר"י הזקן

מטהר. פי' ר"ש לעתיד לבא שלא יבדילם הקב"ה מאחר שנדבקו בהם משפחות הרבה. **עיסה.** היא מדומעת מקמח ומים ומלח ומורסן כך כל הארצות משפחתם מעורבות כנגד משפחת בני ארץ ישראל, וארץ ישראל עצמה היא מעורבת כנגד משפחת בבל שכל המשפחות הפסולות עלו מבבל (עיסה) שחזר הפסול לארץ ישראל. [**עיסה.** להחזיק משפחות ארץ ישראל מיוחסות] ולבדוק אחר משפחות בבל כל הבא לישא משם אשה. **למקום סכנה.** לפסול משפחות אנשי זרוע שיהרגום. **היכלא.** שבועה בהיכלו של מקום אנו יודעים אותה משפחה. **שנטמעה.** מחמת שלא נודע פסולה. **נטמעה.** ואין להפרישו מספק מי נטמע ומי לא נטמע, אלא יניחום מספק והם כשרים לעתיד לבא. ומסתברא דכר' יהודה ס"ל דאמר דממזרים יטהרו לעתיד לבא. **בית הצריפה.** שנטמעה מחמת שלא נודע פסולה, נטמעה.

א) [כתב רש"י למעלה סוף פ' המוכר לעיל גבי יכולין ממזרין ליטהר כיצד ממזר שבעל שפחה וכו' והיינו דאמר' בן לוי כסף מטהר ממזרין שנאמר וכו' ופי' כאן שבעל שפחה כשר רש"י כסף מטהר דממזר יקח שפחה ויולד ממנה בן שפחה כשר וכן פי' הר"ן בכוונה ממימים של הרב מלפם ופיים מבל וכו' ע"ש] ב) סנהדרין נח.. ג) [בכת"י: רבי יצחק בן פחם. וכעיון יעקב שעל הע"י גורס רבי פנחס בן יאיר]. ד) מיר כט. חולין ז. וש"נ, ה) [בכת"י: בסס]. ו) עיין פ"ש מ"ו. ז) שם פיחם וריטקוה בני ציון]. ח) שם פיחם וקירבה בני ציון]. ט) [מופסמת דמיר פ"ש ה"ב]. י) פפחים כ., יא) [בכת"י: חמרת]. יב) [בכת"י: רבת, וכ"ל (סכ"ד, כ"ם"ם)]. יג) [עיין שבת טו ע"ב]. יד) [פפחים סו ע"ב]. טו) [בדפו"ל: ביהיכו]. טז) [ויקרל ח, יג]. יז) [ל"ל דידעין. ועיין כ"ב:]. יח) [בדפו"ל וע"י: כבתיבתו, ולפניו ע"פ הרב"ל, ועיין מהרש"ל ורש"ם]. יט) [בס בגמ' דילן פפחים עב: פיחם לבהדי פפחים עב: פיחם לבהדי שאבל רבי טרפון בעלמו תרומה וע"ע בכורות נ.: ד"ל שקל פליון בכול ואוב על אלו מנכל במיקון כלי ברזל]. כ) [בדפו"ל חמ', וכ"ל דחמרינן]. כא) [בדפו"ל: שנחגיירו]. כב) [מכתן עד פוס"ד ליתא בדפו"ל ונוסף ע"פ הרב"ל ע"ש]. כג) [יתכן ל"ל דנעמ]. ג) [פס נטמעו].

כ א ב ג מיי' פי"ג מהל' מלכים הל"ג טוס"ע סה"ע סי' ג סעי' ה בהגה"ה:

כא ד ה מיי' פי"ד מהל' תפלה הל"י: